

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินการจัดการของสถานี่โทรทัศน์เพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว” นี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์อย่างเจาะลึก โดยจะทำการนำเสนอด้วยการพรรณนา (Descriptive) เพื่ออธิบายถึงผลการวิจัยที่ได้พบจากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์จากตัวบุคคลที่สามารถทำหน้าที่ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) จากกลุ่มผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการบริหารรายการและการผลิตรายการ โทรทัศน์ของแต่ละช่อง ได้แก่

1.1 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

- คุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ
- คุณอรุโณชา ภาณุพันธ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ผู้ผลิตรายการ ละคร เรื่อง “น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์” และละครในช่วงครอบครัว ตัวละคร เรื่อง “ครูโหวใจร้าย”

1.2 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

- คุณทวิพันธ์ คงคราญ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์
- คุณพรภัสสร หрімเจริญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ

- คุณพรธษา ลิ้มเกรียงไกร โปรมิวเซอร์รายการผู้เพื่อแม่ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

1.3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

- คุณพลากร สมสุวรรณ รองผู้จัดการฝ่ายรายการ
- คุณชโรบล เรียงสุวรรณ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการ
- คุณ ทศพล ศิริวัฒน์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท สหมงคลเทเลวิชั่น จำกัด ผู้ผลิตรายการ ดาวฟ้าทำทดลอง

1.4 สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

- คุณสุระ เกนทะนะสีล ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่
- คุณอรุณี นันทิวาศ ผู้อำนวยการส่วนจัดและควบคุมรายการ
- คุณอุไรวรรณ รัตนธรรม โปรมิวเซอร์รายการเกมทศกัณฐ์เด็ก บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

1.5 สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

- คุณทิพเยาว์ จุลโกลบ ผู้อำนวยการส่วนจัดและควบคุมรายการ
- คุณสมใจ สะสมทรัพย์ ผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการ
- คุณชลอ ศรีจามร โปรมิวเซอร์รายการประตูปานเล็ก บริษัท พีเพิลมีเดีย จำกัด

1.6 สถานีวิทยุโทรทัศน์ RTV

- คุณนิมะ ราษีดี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ
- คุณบุญชาย ศิริโกคทรัพย์ ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตรายการ
- คุณ กัทธจารย์ อัยศิริ กรรมการผู้จัดการ บริษัท มัชฌิมทีวี จำกัด ผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์เห็ดหอม

2 แหล่งข้อมูลเอกสาร

2.1 เอกสารเรื่อง การใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดย ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินงานตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์

2.2 เอกสารประกอบการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยคณะทำงานโครงการ สื่อมวลชนเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้

2.3 รายงานการศึกษาเรื่อง สื่อมวลชนเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้

2.4 ผังการออกอากาศรายการ โทรทัศน์ของแต่ละสถานี ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 ปลายปี พ.ศ. 2547 และปลายปี พ.ศ. 2548

3 แหล่งข้อมูลเทปบันทึกรายการ โทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์

เทปบันทึกรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ผลิตขึ้นในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ โดยแพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ iTV ซึ่งคัดเลือกรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่นำมาศึกษา โดยพิจารณาจากรายการที่ออกอากาศตั้งแต่ปี 2546 และมีการออกอากาศอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2548, รายการที่เริ่มออกอากาศในปี 2547 และมีการออกอากาศอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2548, รายการที่เริ่มออกอากาศในปี 2548 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 142 รายการ ประกอบไปด้วย

3.1 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. จำนวน 17 รายการ

3.2 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 จำนวน 22 รายการ

3.3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จำนวน 38 รายการ

3.4 สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จำนวน 23 รายการ

3.5 สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 23

รายการ

3.6 สถานีวิทยุโทรทัศน์ iTV จำนวน 19 รายการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลบุคคล โดยการติดต่อขอสัมภาษณ์เจาะลึก บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทราบถึงแนวทางในการดำเนินการจัดการรายการและผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว วัตถุประสงค์ของรายการ รูปแบบและเนื้อหาของรายการ โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงไว้ แล้วนำข้อมูลมาทบทวนในภายหลัง เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคลนั้นมีจำนวนค่อนข้างมาก

2. แหล่งข้อมูลเอกสาร โดยการค้นคว้าและเก็บรวบรวมเอกสารจากกองงานคณะกรรมการ กิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ และติดต่อขอตารางการ ออกอากาศรายการ โทรทัศน์ของแต่ละสถานี

3. แหล่งข้อมูลเทปบันทึกรายการ โทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง โดยการบันทึก เทปรายการที่ต้องการศึกษาตามวันเวลาและสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศรายการแต่ละรายการ เพื่อนำมาศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ การดำเนินการจัดการรายการ โทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์เพื่อตอบสนอง มาตรการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดย วิเคราะห์ถึงข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว และอภิปรายผลรวมว่าแต่ละสถานีโทรทัศน์ได้ให้ความร่วมมือในการตอบสนอง ตามศักยภาพความพร้อมทางโครงสร้างด้านบุคลิกภาพองค์กรและบุคลิกภาพของบุคลากรผู้ทำการ สื่อสารอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรสื่อสารมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับผู้ทำ การสื่อสารมวลชนของมัลเตสกี มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์คุณลักษณะรูปแบบและเนื้อหาของรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ทางสถานีโทรทัศน์จัดการนำเสนอเพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐโดยวิเคราะห์ว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ออกอากาศในแต่ละช่อง มีรูปแบบในการ นำเสนออย่างไรบ้าง นอกจากนี้แต่ละรายการมีเนื้อหาในการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดสื่อมวลชนกับสังคม และแนวคิด รายการโทรทัศน์ มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

สำหรับการนำเสนอข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น จะนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย และพรรณานำเสนอ (Description) โดยสามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ 2 ข้อเรียงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. บทที่ 4 อธิบายถึงการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์เพื่อสนอง มาตรการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการ นำเสนอรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐในการใช้ สื่อโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว และนำเสนอข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการรายการ โทรทัศน์ของแต่ละสถานีเพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐ พร้อมทั้งอภิปรายผลรวมว่าแต่ละ สถานีโทรทัศน์ได้ให้ความร่วมมือในการตอบสนองตามศักยภาพความพร้อมทาง โครงสร้างด้าน บุคลิกภาพองค์กรและบุคลิกภาพของบุคลากรผู้ทำการสื่อสาร

2. บทที่ 5 อธิบายถึงคุณลักษณะของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ ทางสถานีจัดการนำเสนอออกอากาศเพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐ โดยการนำเสนอถึงรายละเอียด คุณลักษณะทางด้านรูปแบบและเนื้อหารายการของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และ ครอบครัว ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง